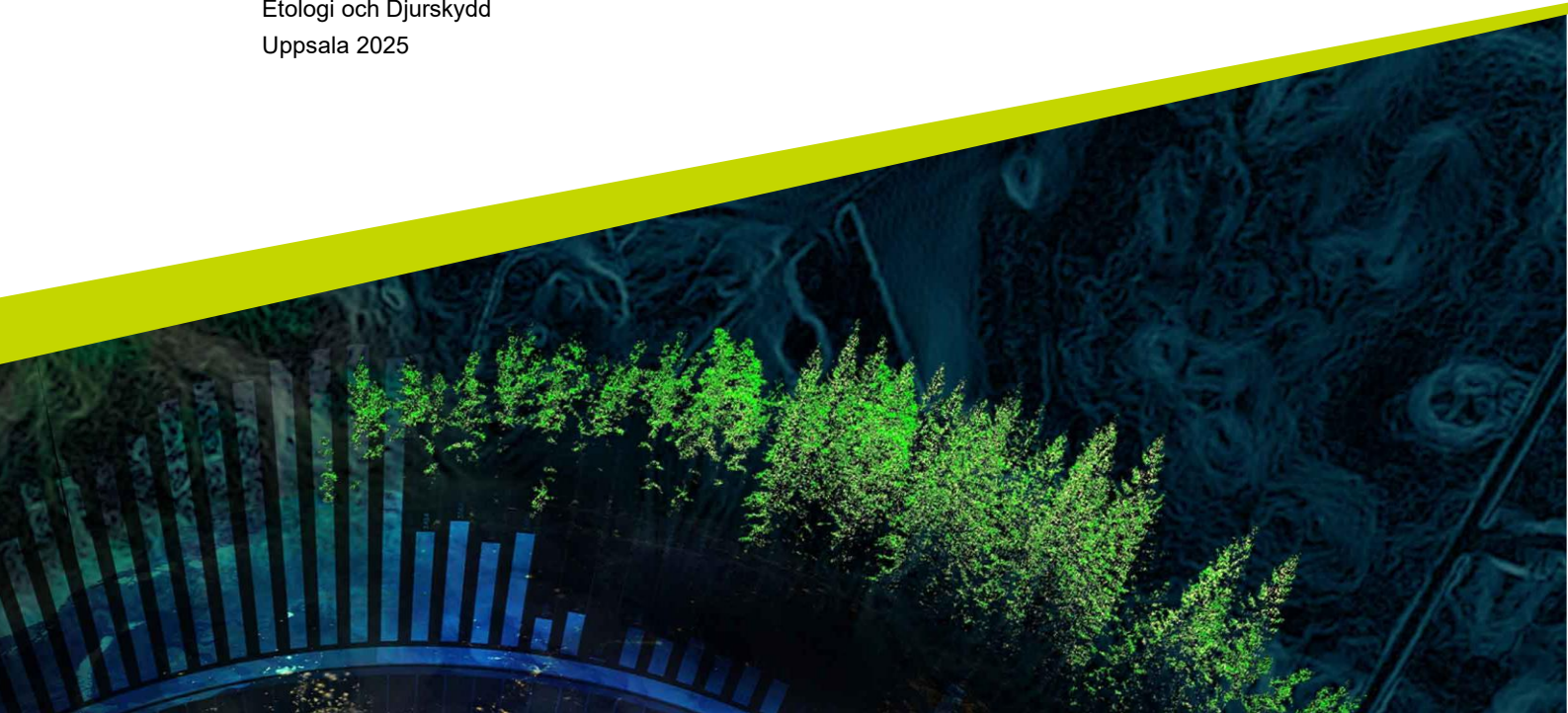

Din första katt: En studie av förberedelser och kunskap hos nya kattägare

Ida Karlsson

Examensarbete/Självständigt arbete • 15 hp
Sveriges lantbruksuniversitet, SLU
Institutionen för tillämpad husdjursvetenskap och välfärd
Etologi och Djurskydd
Uppsala 2025

Din första katt: En studie av förberedelser och kunskap hos nya kattägare

Your first cat: A study of preparations and knowledge among new cat owners

Ida Karlsson

Handledare:	Christina Lindqvist, SLU, Institutionen för tillämpad husdjursvetenskap och välfärd
Examinator:	Jenny Loberg, SLU, Institutionen för tillämpad husdjursvetenskap och välfärd
Omfattning:	15 hp
Nivå och fördjupning:	G2E
Kurstitel:	Självständigt arbete i biologi
Kurskod:	EX0867
Program/utbildning:	Etologi och Djurskydd
Kursansvarig inst.:	Institutionen för tillämpad husdjursvetenskap och välfärd
Utgivningsort:	Uppsala
Utgivningsår:	2025
Nyckelord:	Katt, kattägare, förberedelser, lagstiftning, kunskap, förstagångsägare

Sveriges lantbruksuniversitet

Fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap

Institutionen för tillämpad husdjursvetenskap och välfärd

Abstract

This study investigates how new cat owners prepare for ownership, their knowledge of relevant legislation, and whether these preparations correlate with reported behavioral issues in cats. A survey of 45 participants examined prior experience, preparation methods, legal awareness, and behavioral challenges.

Findings indicate that most respondents had previous experience with cats, often from childhood or acquaintances, which influenced how much information they sought before obtaining a cat. In total, 90% engaged in knowledge-based preparation, researching feline needs, behaviors, and veterinary care.

Despite this, legal knowledge was limited. While 47% were familiar with regulations, only 18% had actively read legislation before adoption, and many were unaware of where to find official information. This aligns with previous research indicating low awareness of animal welfare legislation among pet owners.

Behavioral problems were reported by 80% of participants, with the most common issues being furniture scratching (33%), object chewing (17%), and house soiling (13%). Prior studies suggest that a cat's environment and owner knowledge significantly influence behavior. Well-informed owners can mitigate problematic behaviors through proper enrichment and understanding of feline instincts.

Results suggest that owner preparation may impact perceived behavioral issues, but external factors such as the cat's background and environment also play a role. This study highlights the importance of accessible information about feline welfare and legislation to support responsible ownership and improve compliance with regulations.

Keywords: cat, cat owner, preparation, legislation, knowledge, first time owner

Innehåll

1.	Inledning	7
1.1	Katter – historia och domesticering.....	7
1.2	Kattens beteenden och behov	8
1.3	Katter och människors relation.....	9
1.4	Katter i Sverige – lagstiftning och kunskap.....	10
2.	Syfte och frågeställningar	12
3.	Material och metod	13
3.1	Enkätens utformning	13
3.2	Enkätens distribution.....	13
3.3	Bearbetning av data	14
4.	Resultat	15
4.1	Insamlade enkätsvar.....	15
4.2	Kattägarnas erfarenheter.....	15
4.3	Kattägares val och planering	15
4.3.1	Skäl till att skaffa katt	15
4.3.2	Tidsram för beslutet.....	16
4.3.3	Varifrån katten införskaffades.....	16
4.3.4	Viktiga faktorer vid val av katt.....	16
4.4	Kattägarnas förberedelser	17
4.4.1	Teoretisk förberedelse	17
4.4.2	Praktisk förberedelse.....	18
4.5	Hur väl känner kattägare till lagstiftningen?.....	19
4.6	Hur såg det ut med beteendeproblem hos katterna?	20
5.	Diskussion	21
5.1	Hur förbereder sig nya kattägare innan de skaffar katt och vilka faktorer ligger bakom valen?.....	21
5.1.1	Tidigare erfarenhet	21
5.1.2	Förberedelser	21
5.2	Hur väl känner nya kattägare till lagstiftningen kring djurhållning och vet de vart man hittar den?	22
5.3	Upplevde ägarna några problembeteenden hos sin katt?	22
5.4	Studiens styrkor och svagheter	23
5.5	Samhälleliga och etiska aspekter	24
5.6	Hållbarhetsaspekter.....	24
5.7	Tillämpning och betydelse i ett större sammanhang.....	25
5.8	Framtida frågeställningar.....	26
5.8.1	Kattägarens kunskap och informationssökande	26
5.8.2	Hemmiljö och vardagsrutiner som påverkningsfaktorer	26

5.8.3	Efterlevnad av lagstiftning i praktiken.....	26
5.8.4	Beteendeproblem: orsaker, tolkning och hantering	27
5.9	Styrkor och svagheter i den använda litteraturen	27
6.	Slutsats	28
	Populärvetenskaplig sammanfattning	29
	Tack	30
	Referenser	31
	Bilaga 1	35

Figur 1. Svar på flersvarsfrågan "Vilken/vilka faktor/faktorer var anledningen till att du valde katten?" Deltagarna kunde välja flera alternativ och andel procent överstiger därför 100%	17
Figur 2. Svar från flersvarsfrågan "Hur förberedde du dig kunskapsmässigt?". Deltagarna kunde välja flera alternativ och andel procent överstiger därför 100%	18
Figur 3. Flersvarsfrågan "Hur förberedde du dig praktiskt? Du införskaffade:". Deltagarna kunde välja flera alternativ och andel procent överstiger därför 100%	19
Figur 4. Svar från fritextfrågan "Vart hittar du lagstiftningen?" där deltagarna gav egna svar utan några svarsalternativ	20

1. Inledning

1.1 Katter – historia och domesticering

Tamkatter (*Felis silvestris catus*) är en av världens mest populära sällskapsdjur men det finns inte mycket information om deras ursprung och hur de blev domesticerade (Driscoll *et al.*, 2007). Det finns idag 37 arter av kattdjur, inklusive tamkatten, i världen och de kommer från samma förfäder (Bradshaw, 2016). Tamatten härstammar från den afrikanska vildkatten (*Felis silvestris lybica*) som uppstod cirka 10 000 år f.Kr (Collier & O'Brien, 1985; Driscoll *et al.*, 2007; Morris, 2002).

Tidigare trodde man att egyptierna var de första att domesticera katter för cirka 3600 år sedan, men fynd från Cypern tyder på att människor och katter levde tillsammans redan för 11 000 år sedan (Driscoll *et al.*, 2009a; Vigne *et al.*, 2012). En grav med en katt begravd bredvid en människa från cirka 9500 år sedan förstärker denna teori om en tidig människa-katt-relation (Vigne *et al.*, 2004). Det skapades dessutom statyer av katter med hjälp av sten och lera cirka 13 000 år f.Kr. i mellanöstern, vilket kan påvisa att katter hade en speciell status i detta område redan under den yngre stenåldern (Vigne *et al.*, 2004; Allen, 2024).

Katterna drogs till mänskliga bosättningar på grund av gnagare, vilket gav dem fördelar i form av föda och skydd (Driscoll *et al.*, 2009b; Hu *et al.*, 2014). På så sätt uppstod en ekologisk nisch där både människor och katter gynnades (Hu *et al.*, 2014).

Till skillnad från många andra domesticerade arter genomgick katten en unik domesticeringsprocess där selektionen var mer naturlig än styrd av människan (Driscoll *et al.*, 2009b). De flesta domesticerade djur har utvecklats genom aktiv selektion för att uppfylla specifika funktioner, såsom hundar som avlades för jakt och beskydd eller boskapsdjur som valdes ut för sin förmåga att producera kött och mjölk (Driscoll *et al.*, 2009b). Katter däremot uppvisar en domesticering som i hög grad drevs av deras egna ekologiska anpassningar snarare än av mänsklig intervention.

Under de senaste 150 åren har dock aveln av katter förändrats. Tidigare skedde reproduktion genom naturlig selektion där katterna själva valde partner, men människan har gradvis tagit över denna process i syfte att utveckla specifika rasdrag och utseenden (Morris, 2002). Fokus på yttre egenskaper har lett till stora variationer i både kattens fysiska utseende och beteendemässiga egenskaper (Morris, 2002). Trots med den långa domesticeringen och den nyligen påbörjade rasaveln är domesticeringen fortfarande en pågående process, vilket gör att tamkatter har många liknande beteenden och behov som sina förfäder (Bradshaw, 2016).

1.2 Kattens beteenden och behov

Katter är nära besläktade med andra kattdjur och delar många beteendemässiga och fysiologiska egenskaper med dessa (Bradshaw, 2016). Likt andra medlemmar i familjen *Felidae* är tamkatten en obligat karnivor, vilket innebär att den behöver kött för att tillgodose essentiella näringsämnen som den inte kan syntetisera själv (Morris, 2002). Detta krav på animalisk föda har format både kattens fysiologi och beteenden, vilket gör att dess kropp är optimerad för jakt (Bradshaw, 2016).

Många kattdjur uppvisar solitärt levnadssätt, där valet att leva i grupp styrs av tillgången på bytesdjur och förekomsten av konkurrens med artfränder (Bradshaw, 2016). Tamkatten skiljer sig dock från sina vilda släktingar genom att ha utvecklat en ökad social förmåga (Bradshaw, 2016). Genom domesticeringen har katten anpassat sig till att leva i kolonier samt interagera med människor i högre utsträckning än vildkatter (Bradshaw, 2016). Den ökade socialiteten har även lett till förändringar i kommunikationsbeteenden, såsom en ökning i vokaliseringar både i antal och ljudstyrka (Bradshaw, 2016). Detta tros ha uppstått för att förbättra kommunikationen med människor (Bradshaw, 2016).

Katter är territoriella djur, vilket innebär att de är starkt knutna till specifika platser och kan uppvisa aggressivt beteende gentemot inkräktare, både artfränder och andra djur (Bradshaw, 2016). För att markera sitt territorium använder de kroppsvätskor, såsom urin, och klöser på föremål för att visuellt signalera revirgränser (Rodan, 2010). Dessutom kan främmande lukter, särskilt de från andra djur, leda till stress och aggressivitet, eftersom dessa kan indikera en potentiell fara i kattens omgivning (Rodan, 2010; Bradshaw, 2016).

Aggressivitet är ett naturligt försvarsbeteende som skyddar individen från hot (Rodan, 2010). Om katten upplever fara kan stress och rädsla trigga aggressivitet som en strategi för självförsvar. Faktorer som främmande lukter kan utlösa denna respons (Rodan, 2010). Enligt en svensk studie är rädsla, stress och aggressivitet mot främmande människor några av de vanligaste beteendeproblemen rapporterade av djurägare (Hirsch *et al.*, 2022), trots att dessa beteenden är naturliga och har en skyddande funktion.

Ett annat vanligt beteende som ofta uppfattas som problematiskt av kattägare är klösning på möbler. I vissa länder utförs kirurgiska ingrepp som declawing, där yttersta delen av kattens tår opereras bort för att eliminera klösandet (DePorter & Elzerman, 2019; Hirsch *et al.*, 2022). Denna procedur har visat sig orsaka betydande lidande för katten och påverkar dess välmående negativt, då klösbeteendet är en naturlig del av kattens behov och hälsa (DePorter & Elzerman, 2019; Hirsch *et al.*, 2022). Begränsning av naturliga beteenden har generellt visat sig leda till ökad stress hos katter (Amat *et al.*, 2015), vilket understryker vikten av att förstå och respektera deras etologiska behov.

1.3 Katter och människors relation

Trots att tamkatten har utvecklat en ökad socialitet gentemot människor under domesticeringen, påverkas dess relation med människor starkt av tidiga erfarenheter. En avgörande faktor för hur social och trygg en katt blir är dess introduktion till människor under de första levnadsveckorna (Rodan, 2010; Campbell *et al.*, 2024).

Kattungar som har en social moder blir generellt mer benägna att visa positivt beteende gentemot människor, särskilt om de möter människor i hennes närvaro (Rodan, 2010; Campbell *et al.*, 2024). Det finns en kritisk socialiseringsperiod mellan två och sju veckors ålder, där de erfarenheter kattungen får har långsiktiga effekter på dess utveckling (Rodan, 2010; Campbell *et al.*, 2024). Under denna period är socialisering med människor som mest avgörande då kattungar som har positiva interaktioner blir mer stresståliga och anpassningsbara, medan de som saknar sådana erfarenheter kan utveckla skygghet och rädsla (Rodan, 2010; Campbell *et al.*, 2024). Äldre kattungar och katter som inte fått några sociala erfarenheter innan åtta veckors ålder kan fortfarande lära sig att hantera nya situationer och anpassa sig till människor, men dessa individer kräver betydligt fler positiva erfarenheter under en längre tidsperiod än unga kattungar för att utveckla trygghet och social kompetens (Rodan, 2010; Campbell *et al.*, 2024)

Relationen mellan katt och ägare påverkas också av hur engagerad ägaren är i kattens liv. Forskning visar att ett aktivt engagemang inte bara förbättrar kattens fysiska välmående, utan också dess mentala hälsa och sociala beteenden (Howell *et al.*, 2017; Ines *et al.*, 2021). Katter som har en stark relation med sin ägare tenderar att uppvisa färre beteendeproblem och vara mer anpassningsbara (Howell *et al.*, 2017; Grigg & Kogan, 2019; Ines *et al.*, 2021).

När en katt omplaceras påverkas den psykologiskt av separationen från sin ägare. En studie av Dybdall *et al.* (2007) visar att katter som lämnas in på katthem av sina ägare uppvisar högre stressnivåer än hemlösa katter som tas in på samma hem. Det föreslås att stressen hos de omhändertagna katterna beror på förlusten av en välkänd miljö och en trygg anknytning till sin tidigare ägare. Hemlösa katter, däremot, kan uppleva katthemmet som en förbättring jämfört med deras tidigare förhållanden, eftersom det ger skydd och tillgång till mat (Dybdall *et al.*, 2007). Katter är också känsliga för miljöförändringar, och övergången till en ny miljö kan bidra till ökad stress och beteendeproblem (Amat *et al.*, 2015).

Dessa faktorer indikerar att tamkatters relation till sina ägare är mer komplex och betydelsefull än vad som ursprungligen antogs när domesticeringen började då katter främst tolererade människor snarare än att skapa djupa sociala band.

1.4 Katter i Sverige – lagstiftning och kunskap

Tamkatten är det mest populära sällskapsjuret i Sverige och finns i cirka 20 % av hushållen och den svenska kattpopulationen beräknas uppgå till ungefär 1 641 000 individer (Svenska Kennelklubben, 2017; Agria, 2024). Trots detta är endast 527 561 katter registrerade hos Jordbruksverket (Jordbruksverket, 2024), vilket antyder att många kattägare inte har efterlevt lagkravet om ID-märkning och registrering enligt 2–3 §§ i Lag (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter, hädanefter kallad tillsynslagen. Den låga registreringsgraden kan delvis förklaras av att lagen om obligatorisk registrering infördes först den 1 januari 2023 (Jordbruksverket, 2023).

Utöver tillsynslagen finns ytterligare lagstiftning som reglerar katthållning. Djurskyddslagen (2018:1192), omfattar samtliga djur som hålls av människor, vilket framgår av 1 kap. 2 §. Djurskyddsförordningen (2019:66) fungerar som ett komplement till djurskyddslagen och innehåller ytterligare bestämmelser om djurhållning, vilket framgår i 1 kap. 1 §.

På EU-nivå regleras djurhållning bland annat genom Rådets förordning (EG) nr 1/2005, där specifika bestämmelser för katter innefattar att de ska få mat minst var 24:e timme och vatten var åttonde timme under transport (Artikel 36). Dessutom fastslås i Artikel 37 att katter under åtta veckors ålder som inte åtföljs av sin moder, eller de som är sjuka eller skadade, inte ska transporteras.

Därtill finns artspecifika regler i Förordning (2007:1240) om tillsyn över hundar och katter samt Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (2020:8) om hållande av hundar och katter, saknr L102.

Trots att flera bestämmelser reglerar katthållning är det oklart hur väl dessa efterlevs. Den låga andelen registrerade katter jämfört med det totala antalet, i kombination med det faktum att katter utgör en stor del av de djur som omhändertas i Sverige (82 % tillsammans med hundar) (Lundmark Hedman *et al.*, 2021), väcker frågor om kattägarnas kunskap om och efterlevnad av lagstiftningen.

Studier har undersökt kattägares kunskapsnivå och hur de uppfattar katters behov och beteenden. Enligt Hirsch *et al.* (2022) var kunskapsnivån varierande då majoriteten av kattägare var medvetna om vikten av berikning, men många saknade förståelse för kattens grundläggande behov. Vissa respondenter i studien ansåg exempelvis att katter klarar sig utan mänsklig omvårdnad och att de inte behöver medicinsk vård vid skada eller sjukdom. Dessa attityder kan tyda på att kattägares kunskaper om djurets välfärd i vissa fall är otillräckliga, vilket kan utgöra en risk för kattens hälsa och välmående.

Den begränsade registreringen av katter, det stora antalet omhändertagna individer samt de varierande kunskapsnivåerna hos kattägare understryker behovet av att undersöka kattvälfärden i Sverige. Denna studie syftar därför till att kartlägga nya kattägares kunskap om både katters behov och den lagstiftning som

reglerar djurhållningen, för att identifiera eventuella kunskapsbrister tidigt i kattägandet.

2. Syfte och frågeställningar

Syftet med denna studie är att undersöka hur nya kattägare förbereder sig inför kattägandet, deras kunskap om gällande lagstiftning, samt om det finns en koppling mellan förberedelserna och upplevda beteendeproblem hos katten. Genom att analysera kattägarnas förberedelser och kunskapsnivå kan studien bidra till en bättre förståelse för vilka faktorer som påverkar kattens välfärd och ägarens upplevelse av kattägandet.

Frågeställningarna som användes i studien var:

1. Hur förbereder sig nya kattägare innan de skaffar katt och vilka faktorer ligger bakom valen?
2. Hur väl känner nya kattägare till lagstiftningen kring djurhållning och vet de vart man hittar den?
3. Upplevde ägarna några problembeteenden hos sin katt?

3. Material och metod

3.1 Enkätens utformning

Studien är en enkätstudie och enkäten skapades med Netigate. Den var öppen för deltagare mellan 2025-04-12 och 2025. Enkäten inleddes med en introduktion som innehåller en text om samtycke till hantering av personuppgifter. Denna del berättade vad studien och enkäten handlade om samt vad samtycket till hantering av personuppgifter innebar. Den innehöll även kontaktuppgifter till studenten och den ansvariga handledaren ifall respondenten hade frågor om enkäten eller studien. För att komma vidare till frågorna behövde respondenterna klicka i att de gav samtycke till hantering av deras personuppgifter.

Enkäten bestod av totalt 15 frågor, där den inledande frågan "Är det din första katt?" med svarsalternativen "Ja" och "Nej" var utformad för att gallra ut de kattägare som inte äger sin första egna katt eftersom enkäten riktar sig till förstagångsägare. Resterande frågor var utformade för att få svar på hur en ny kattägare tänker kring val av katt, kunskapsmässiga och praktiska förberedelser och lagstiftning. Den sista frågan var utformad för att undersöka hur katten påverkas av ägarens förberedelser och kunskap då den frågade ifall ägaren upplevt att katten utfört något problembeteende.

Utformningen av frågorna varierade och sammanlagt fanns det fyra Ja/Nej frågor där även en hade "Delvis" som svarsalternativ. Det fanns även åtta frågor med flera svar där respondenterna kunde välja flera alternativ samt ett alternativ som kallades för "Annat" och till denna kunde deltagarna ge ett skriftligt svar. Det fanns två flersvarsfrågor där respondenterna endast kunde välja ett alternativ samt en fritextfråga utan några alternativ. Alla frågor finns i Bilaga 1.

3.2 Enkätens distribution

Enkäten distribuerades till relevanta grupper på Facebook, forum samt genom e-post via sändlistor till studenter och anställda på Sveriges lantbruksuniversitet. Ett allmänt inlägg skapades även på Facebook som användare kunde dela. De grupper på Facebook som enkäten skickades till var Kattgruppen samt Katter, frågor och tips. De forum som enkäten skickades till var r/kattliv på reddit.com och Katter iFokus på iFokus.se. Valet av forum och grupper gjordes genom att undersöka relevansen av dem samt reglerna för vilka inlägg som fick publiceras i dessa. De grupper som valdes handlade om katter och kattäggande samt hade regler som tillät publicering av enkäter. Det fanns många grupper där ämnet var katter och kattäggande men reglerna godkände inte enkäter och liknande marknadsförande inlägg, vilket gjorde att dessa grupper valdes bort.

3.3 Bearbetning av data

När insamlingsperioden var färdig sammanställdes svaren från enkäten först i Netigate och sedan bearbetades datan i Microsoft Excel. Datan omarbetades till diagram och tabeller i Excel där svaren jämfördes. Ingen statistisk analys genomfördes. Datan presenteras deskriptivt samt i figurer i resultatet.

4. Resultat

4.1 Insamlade enkätsvar

Sammanlagt svarade 82 personer på enkäten, men endast 51 slutförde undersökningen. Av dessa angav 45 personer att det var deras första katt, medan sex angav att de har haft katt tidigare. För att säkerställa ett så komplett och relevant resultat som möjligt valdes de som inte slutförde enkäten samt de som haft katt tidigare bort. Därmed kvalificerades endast de 45 personer (n=45) som slutförde enkäten och som är förstagångsägare och deras svar analyseras i studien.

4.2 Kattägarnas erfarenheter

Av de 45 deltagarna hade 87 % någon form av tidigare erfarenhet av katter, medan 13 % saknade helt erfarenhet. Den vanligaste typen av erfarenhet var att ha växt upp med katt (64 %), följt av erfarenhet genom vänner (42 %), släktingar (40 %) och grannskap (29 %). Ett mindre antal hade erfarenhet genom arbete med katter, såsom djursjukvård, katthem eller andra djurrelaterade yrken (13 %). De respondenter som angav "annat" (7 %) hade möjlighet att lämna en skriftlig beskrivning av sin erfarenhet, och exempel på dessa var:

"Pluggade djurvård på gymnasiet"

"Stått i stall där stallkatterna sköts delvis kollektivt (matning, gos, koll av allmäntillstånd)".

"Aldrig haft katt"

4.3 Kattägares val och planering

4.3.1 Skäl till att skaffa katt

De vanligaste faktorerna bakom valet till att skaffa katt var sällskap och trivsel i hemmet (73 %) samt intresse för kattens personlighet och egenskaper (67 %). Andra skäl inkluderade att katten ansågs vara lättskött (33 %), att den passade ägarens livsstil (33 %), eller att de haft katt i familjen under barndomen (31 %). Ett fåtal angav att beslutet var hastigt (13 %) och endast 2 % uppgav att beslutet påverkades av barnets önskan att ha katt.

Även 7 % angav "annat" och dessa hade möjlighet att ge ett skriftligt svar om vilken annan faktor som låg bakom valet. Bland dessa angav ett antal att de hittade rätt katt medan andra behövde hjälp att eliminera gnagare eller att de helt enkelt ville ha en katt.

4.3.2 Tidsram för beslutet

Beslutet att skaffa katt varierade bland respondenterna. Det vanligaste var att fundera i ett till tre år innan beslutet fattades (29%) följt av en till sex månader (27 %). En mindre andel, 13 %, övervägde det i sju till tolv månader, medan 7 % funderade i fyra till sex år. Färre tog mer än sex år på sig att bestämma sig (4 %) och andra övervägde i en till fyra veckor (4 %). Utöver dessa fanns det en grupp på 16 % som inte funderade över beslutet en längre tid utan de skaffade katten hastigt.

4.3.3 Varifrån katten införskaffades

Respondenterna skaffade sin katt från olika källor. Det vanligaste var att de skaffade sin katt via handelssidor på internet, såsom Blocket (33 %) följt av vänner, bekanta och släktingar (22 %). En del skaffade sin katt från uppfödare (18 %) eller katthem (18 %). Ett fåtal (2 %) tog över en hemlös katt de funnit och 0 % svarade Länsstyrelsen. Respondenterna kunde även välja alternativet ”annat” där de kunde ge ett skriftligt svar (7%). Här nämnde vissa att de tog över sin katt från en gymnasielärare, att de tog över en hemlös kattunge deras vänner hittade samt att de fick en katt genom sommarjobb hos vänner på en gård.

Anledningarna till att respondenterna valde att skaffa sin katt från en viss källa varierade. Många (42 %) angav att det berodde på en tillfällighet, medan 24 % svarade att källan hade just den katten de ville ha. En del valde källan då de hade stort förtroende för den (22 %) eller att de kände personen som gav bort katten (22 %). Andra faktorer som spelade in var att kattens meriter var bra (4 %), att det fanns ett stort utbud av katter (9 %), rekommendation av någon (2 %) eller att priset var lågt (7 %).

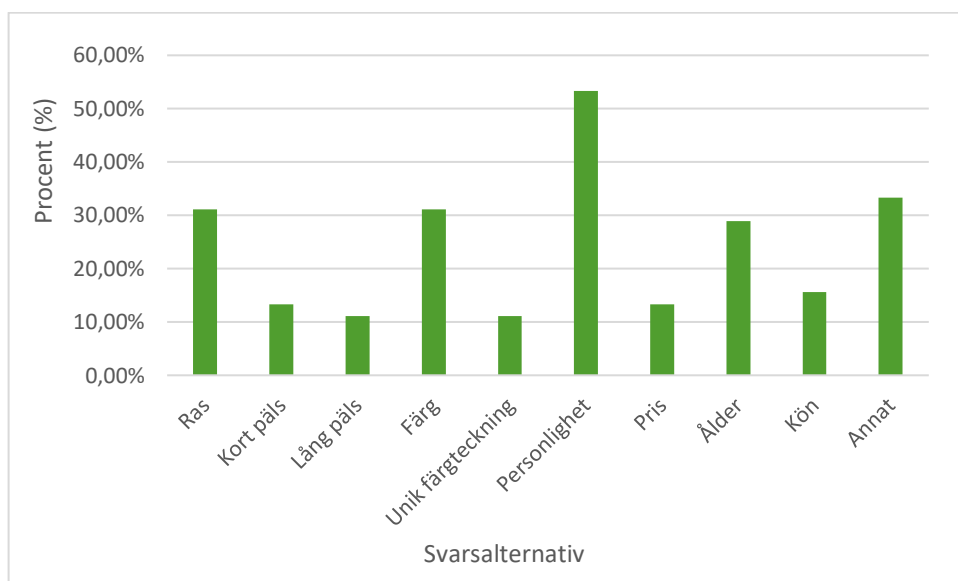
Respondenterna kunde även välja alternativet annat (24 %) där de kunde ge ett skriftligt svar. Flera respondenter tog över sin katt från familj eller bekanta som inte längre kunde ha kvar den. Vissa adopterade en omplaceringskatt som ingen annan ville ha. Andra hade svårt att hitta en uppfödare eller en katt på lokala katthem och valde därför en annan källa. Några hade redan en relation med katten innan adoptionen, medan andra hittade sin katt i akuta situationer, exempelvis efter att den blivit utkastad från sitt hem. Flera valde att hjälpa en äldre katt eller en individ som riskerade avlivning. För vissa var beslutet genomtänkt efter lång sökning, medan andra adopterade från en gård där de arbetade eller via kontakter som kunde erbjuda en omplacering.

4.3.4 Viktiga faktorer vid val av katt

När det gäller valet av katt varierade svaren stort och till alternativet ”Annat” kunde respondenterna ge ett skriftligt svar.

Det vanligaste svaret var personlighet, följt av ras, pälsfärg och ålder (Fig 1). Sammanlagt svarade 33 % även ”Annat” och dessa svar varierade mycket. Några

angav att de räddade kattungen från att avliva då den var övergiven av sin moder. Andra uppgav att de tog över en katt som annars skulle bli avlivad. Vissa valde katten då den var av en mer allergivänlig ras medan andra blev valda snarare än tvärtom. En del påverkades av kattens unika egenskaper, såsom kort svans, eller att det var det enda kvarvarande kullsyskonet. Andra prioriterade kompatibilitet och föredrog att adoptera två vuxna katter som redan kände varandra. Det framkom också att vissa inte hade specifika krav utan ville endast ha en katt, och att den härliga personligheten blev en bonus.

Figur 1. Svar på flersvarsfrågan "Vilken/vilka faktor/faktorer var anledningen till att du valde katten?" Deltagarna kunde välja flera alternativ och andel procent överstiger därför 100%.

4.4 Kattägarnas förberedelser

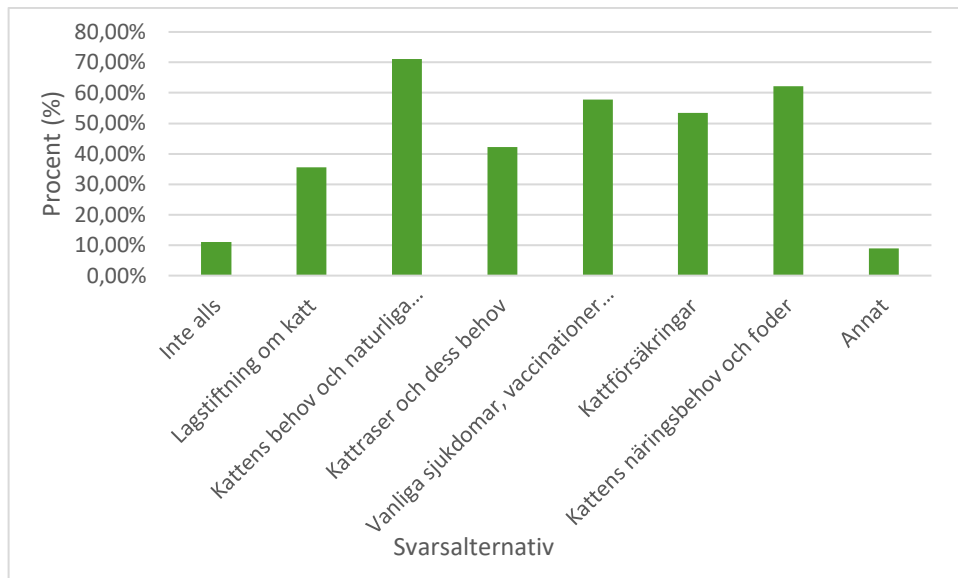
Majoriteten av respondenterna (91 %) förberedde sig inför kattägandet, medan 9 % inte vidtog några förberedande insatser. Förberedelserna delades upp i två kategorier: teoretisk och praktisk.

4.4.1 Teoretisk förberedelse

Den teoretiska förberedelsen varierade mellan respondenterna men de flesta (89 %) gjorde någon slags förberedelse.

Den vanligaste formen av förberedelse var att läsa om kattens behov och naturliga beteenden, följt av teoretisk förberedelse av näringsbehov och foder samt vanliga sjukdomar, vaccinationer och första hjälpen (Fig 2). Lagstiftning var det minst efterforskade området och det var även några som inte gjorde någon

kunskapsmässig förberedelse alls. Vissa valde alternativet ”Annat” och här nämnde en individ att de redan hade kunskap. Vissa hade även gått djurvårdsprogram på gymnasiet samt läst kurser om djur på SLU. Andra fokuserade på mer specifika områden, såsom extra hjälp för magra kattungar och vilka växter som kan vara giftiga för katter.

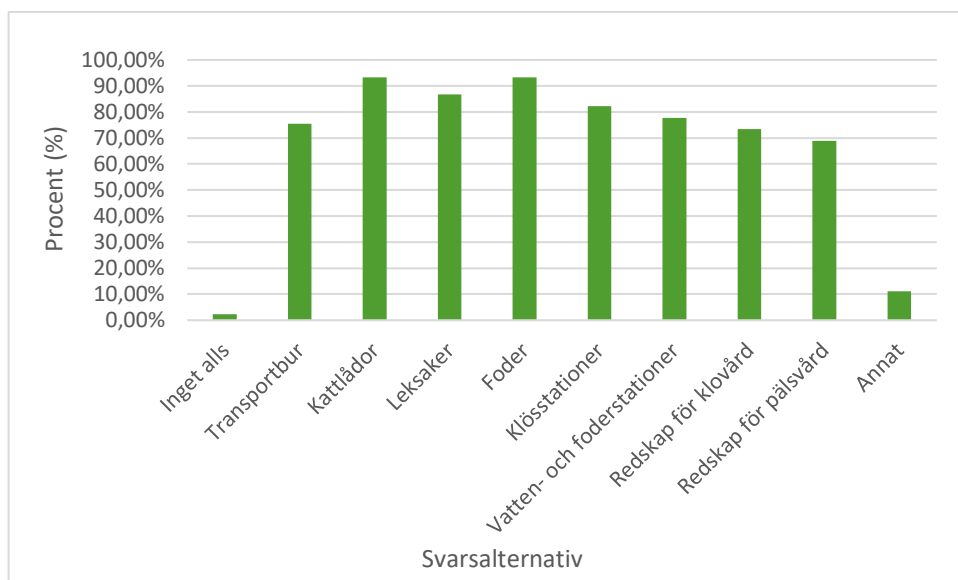

Figur 2. Svar från flersvarsfrågan "Hur förberedde du dig kunskapsmässigt?". Deltagarna kunde välja flera alternativ och andel procent överstiger därför 100%.

4.4.2 Praktisk förberedelse

Den praktiska förberedelsen innefattade anskaffning av nödvändiga tillbehör inför kattens ankomst. Nästan alla (98 %) gjorde någon slags praktisk förberedelse.

Införskaffande av kattlådor och foder var de vanligaste praktiska förberedelserna men alla alternativ låg högt i andel svar (Fig 3). Endast en individ svarade ”Inget alls”. Till alternativet annat kunde respondenterna ange ett skriftligt svar. Här nämnde vissa att de fick med tillbehör som transportbur och matskålar från tidigare ägare och andra fick med alla nödvändiga tillbehör från tidigare ägaren. En del säkrade sitt hem för att skydda andra husdjur, såsom terrarier och akvarium, Andra investerade i första hjälpen kit för hund och katt.

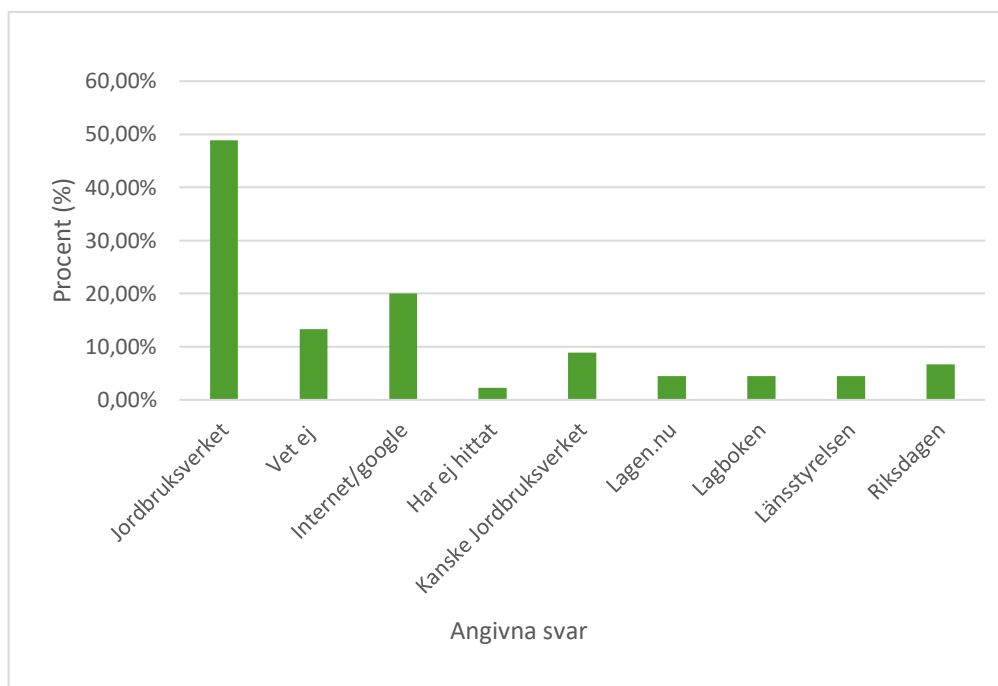
Figur 3. Flersvarsfrågan "Hur förberedde du dig praktiskt? Du införskaffade:". Deltagarna kunde välja flera alternativ och andel procent överstiger därför 100%

4.5 Hur väl känner kattägare till lagstiftningen?

Kunskapen om lagstiftning kring kattägande varierade bland respondenterna. 47 % angav att de kände till vad djurskyddslagstiftningen säger, medan 33 % svarade att de delvis hade kunskap och 20 % uppgav att de inte kände till lagstiftningen alls.

För att undersöka var respondenterna får sin information om lagstiftningen fick de ange var de kan hitta lagstiftningen i en fritextfråga. Vissa deltagare gav fler svar och alla svar sammanställdes.

Deltagarna gav skriftliga svar om vart de hittar information om lagstiftning gällande katthållning (Fig 4). Jordbruksverket nämndes främst, följt av internet/Google och vet ej. Även andra svar angavs varav en individ angav att de ej hittat lagstiftningen. Andra angav olika källor såsom lagen.nu, lagboken, länsstyrelsen och riksdagen. Dessutom angav några att de kanske hittar lagstiftningen hos Jordbruksverket.

Figur 4. Svar från fritextfrågan "Vart hittar du lagstifningen?" där deltagarna gav egna skriftliga svar utan några svarsalternativ,

4.6 Hur såg det ut med beteendeproblem hos katterna?

80 % av respondenterna rapporterade minst ett beteendeproblem hos sin katt, medan 20 % inte upplevt några problem. Klösning på möbler (33 %) var det vanligaste problemet, följt av tuggande på föremål såsom möbler och sladdar (17 %). Ägare uppgav även problem med rumsrenhet (13 %), aggressivitet (9 %), hyperaktivitet (7 %), överdriven vokalisering (13 %) och matstöld (16 %).

Under alternativet "Annat" angav av respondenterna att deras katt tuggade på ovanliga föremål som plast, damm, snoddar eller blommor (lindrig PICA). Även 4 % beskrev att deras katt var nervös, blyg eller skygg bland nya människor, där hälften av dem angav att beteendet inte var så allvarligt att det upplevdes som ett problem. En del rapporterade att katten hade rädsla för människor och beröring på grund av tidigare trauma.

Vad gäller vokalisering angav en person att beteendet var kopplat till trauma och att katten jamade högt på grund av separationsångest. En annan uppgav att vokalisering inte var ett problem, utan ett naturligt beteende för rasen som ägdes (Ragdoll).

5. Diskussion

5.1 Hur förbereder sig nya kattägare innan de skaffar katt och vilka faktorer ligger bakom valen?

5.1.1 Tidigare erfarenhet

Majoriteten av respondenterna hade tidigare erfarenhet av katter, främst genom att ha vuxit upp med katt eller haft kontakt med katter via vänner och släktingar. Denna erfarenhet kan ha påverkat deras uppfattning om hur mycket förberedelser som behövdes inför kattägandet. Hirsch *et al.* (2022) fann att kattägare har varierande kunskap om kattens behov, där vissa tror att katter klarar sig utan mänsklig omvårdnad. Detta kan förklara varför vissa respondenter i denna studie genomförde färre informationssökningar. Det var även en andel som angav att de ville ha katt då de är lättskötta, vilket också skulle kunna visa ett samband mellan tidigare erfarenheter och hur ägaren förbereder sig.

5.1.2 Förberedelser

Av respondenterna hade majoriteten funderat på att skaffa katt i minst en månad, medan några skaffade katt hastigt utan längre övervägande. Tidigare forskning visar att förberedelser inför djurägande är avgörande för att säkerställa en god djurhållning och undvika beteendeproblem (Bradshaw, 2016). Att en del skaffade katt utan att först planera beslutet kan ha konsekvenser för kattens välfärd, särskilt om ägaren saknar kunskap om djurets behov.

När det gäller praktiska förberedelser införskaffade nästan alla respondenter nödvändiga föremål såsom kattlåda, foder och klösträd. Dessa förberedelser är viktiga för kattens naturliga beteenden och behov (Bradshaw, 2016). Endast en person uppgav att de inte hade gjort några praktiska förberedelser alls men denna person kan även ha fått alla nödvändiga tillbehör på köpet.

Utöver detta förberedde majoriteten kunskapsmässigt genom att läsa om kattens beteendebehov, näringsbehov och sjukdomar. Denna typ av kunskapsmässig förberedelse är avgörande för att skapa en trygg och hälsosam miljö för katten, eftersom djurets välfärd påverkas av både fysisk och mental stimulans (Morris, 2002; Bradshaw, 2016). Att förstå kattens naturliga beteenden, såsom klösning och jaktinstinkter, kan bidra till att förebygga beteendeproblem och stärka relationen mellan ägare och katt (Rodan, 2010).

5.2 Hur väl känner nya kattägare till lagstiftningen kring djurhållning och vet de vart man hittar den?

Lagstiftningen kring kattäggande är omfattande, men kunskapen om den varierar bland kattägare. Nästan hälften av respondenterna uppgav att de var bekanta med bestämmelserna kring kattäggande, medan en del hade delvis kunskap och andra saknade kunskap helt. Detta bekräftar tidigare forskning av Lundmark Hedman *et al.* (2021), som visade att efterlevnaden av djurskyddslagstiftning ofta är bristfällig.

Endast 18 % av respondenterna i denna studie hade läst lagstiftning inför kattäggandet, vilket tyder på att bestämmelserna kan vara svåråtkomliga samt att många kattägare inte aktivt söker denna information. Detta speglas även i den nationella statistiken, där en stor del av Sveriges katter fortfarande saknar ID-märkning och registrering, trots att lagkravet infördes 2023 (Agria, 2024; Jordbruksverket, 2024).

Vidare visar resultaten att många kattägare saknar insikt i var lagstiftningen kan hittas. Flertalet av respondenterna fick sin kunskap från olika webbplatser och organisationer, men utan att specificera källorna. Ett antal uppgav att de inte visste var reglerna fanns att tillgå, och några svarade att de inte lyckats hitta lagstiftningen alls.

Scottish Animal Welfare Commission (2024) betonar vikten av att kattägare är medvetna om lagkrav såsom ID-märkning och registrering, eftersom dessa åtgärder kan förbättra kattvälfärden och minska antalet hemlösa katter. Dessutom är det beräknat att det finns cirka 100 000 hemlösa katter i Sverige (Agria, 2021). Trots att lagkravet om registrering infördes i Sverige 2023 (Jordbruksverket, 2024) är en stor del av kattpopulationen fortfarande oregistrerad, vilket tyder på att informations spridningen kring lagstiftningen behöver förbättras.

För att öka kattägares medvetenhet om lagstiftningen kan riktade informationsinsatser vara ett viktigt steg. Veterinärkliniker och djurskyddsorganisationer kan spela en större roll i att sprida lättillgänglig och relevant information om kattäggande och lagkrav, särskilt till förstagångsägare.

5.3 Upplevde ägarna några problembeteenden hos sin katt?

Kattens välbefinnande påverkas direkt av ägarens kunskap, beslut och förberedelser inför djurhållningen. Tidigare forskning har visat att en välinformerad kattägare kan bidra till förbättrad kattvälfärd genom att förstå djurets behov och naturliga beteenden (Rodan, 2010; Bradshaw, 2016). Bristande kunskap hos ägaren kan däremot leda till stress, beteendestörningar och en felaktig hantering av kattens instinktiva beteenden (Dybdall *et al.*, 2007).

Resultaten visar att majoriteten av kattägarna upplevde minst ett beteendeproblem hos sin katt. Tidigare forskning visar att beteendeproblem hos katter är vanligt förekommande. Hirsch *et al.* (2022) fann att många kattägare rapporterar beteendeproblem, särskilt om katten saknar berikning och anpassad miljö. Bradshaw (2016) betonar att beteenden som skygghet och stress kan kopplas till miljöförändringar och tidigare erfarenheter.

Att kattens välbefinnande påverkas av ägarens kunskap och förberedelser stöds av Howell *et al.* (2017) och Hirsch *et al.* (2022), där ägare med hög kunskapsnivå rapporterar färre beteendeproblem. Rodan (2010) betonar vikten av att förstå kattens instinkter för att förebygga problem, exempelvis genom att erbjuda klösträd och en stimulerande miljö.

Dock är det svårt att avgöra hur allvarligt dessa beteendeproblem upplevs av kattägarna eller vilka åtgärder de har vidtagit för att hantera dem, baserat på enkätsvaren. Med enkäten undersöktes inte ägarnas kunskapsnivå och det gör det svårt att avgöra om det är ägarnas kunskap eller andra faktorer som låg bakom beteendeproblemen.

För att få en mer djupgående förståelse av hur kattägare upplever och hanterar problembeteenden skulle framtida studier kunna inkludera mer detaljerade frågor om kunskap samt strategier för beteendehantering, såsom användning av klösträd och andra berikningsmetoder.

5.4 Studiens styrkor och svagheter

Enkäten genererade ett stort antal relevanta svar, vilket indikerar att respondenterna var engagerade och att frågeställningarna berörde centrala aspekter av kattäggande. Dock framkom att vissa frågor kan ha tolkats på olika sätt, vilket kan ha påverkat datainsamlingen. Ett exempel är frågan om den första katten, där vissa respondenter inkluderade barndomens katter, vilket kan ha lett till en viss osäkerhet kring hur frågan skulle besvaras. För att förbättra tydligheten och säkerställa att alla deltagare tolkar frågan på samma sätt bör framtida enkäter innehålla en noggrannare beskrivning av begreppet 'första katt', exempelvis genom en definition som klargör att det avser den första katten som respondenten personligen ansvarat för som vuxen.

Dessutom baseras studiens resultat och slutsats endast på enkätens svar och för att få en mer grundlig studie skulle fler svar behövas. En framtida enkät skulle behöva vara tillgänglig en längre tid samt spridas till fler personer för att få in fler svar.

Vidare skulle en mer detaljerad kartläggning av kattägares kunskap om lagstiftning kunna ge ytterligare insikter. En egen studie om det här skulle ge en mer tydlig bild av området. Exempelvis kan frågor om huruvida katten är ID-märkt och registrerad hos Jordbruksverket ge en mer nyanserad bild av efterlevnaden av befintliga regelverk. Tidigare studier har visat att kunskapsnivån

kring djurskyddslagstiftning varierar bland djurägare vilket påvisar behovet av att inkludera fler frågor som undersöker kännedom om lagstiftning och vilka informationskällor som används av kattägare för att ta del av relevant lagstiftning.

Genom att förtydliga frågeställningar och bredda undersökningen till att omfatta fler aspekter av lagstiftning och efterlevnad kan framtida studier skapa en mer heltäckande bild av nya kattägares kunskap, beslutsprocesser och vilka faktorer som påverkar kattens välfärd.

5.5 Samhälleliga och etiska aspekter

Kattägande är inte bara en personlig angelägenhet utan också en samhällsfråga. Med en stor kattpopulation i Sverige och många oregistrerade katter finns det samhälleliga utmaningar som rör djurvälstånd, ansvarstagande och hantering av hemlösa katter. Den låga efterlevnaden av lagkravet på ID-märkning och registrering kan leda till problem vid omhändertagande av katter samt öka risken för att de blir övergivna. Det etiska ansvaret för att säkerställa kattens välfärd ligger på ägarna, men myndigheter och djurskyddsorganisationer spelar en viktig roll i att sprida information och främja laglydigt kattägande.

Vidare finns etiska överväganden kring uppfödning och handel med katter. Många katter omplaceras varje år, och en bristande förståelse för deras behov kan leda till stress och beteendeproblem, vilket kan påverka deras livskvalitet. Det är därför viktigt att nya kattägare inte bara tänker på sin egen vilja att ha en katt, utan också på djurets livslånga behov och hur deras beslut kan påverka kattens välmående.

5.6 Hållbarhetsaspekter

Tamkatter som vistas fritt utomhus kan ha en betydande påverkan på ekosystemet, särskilt genom jakt på små däggdjur och fåglar. Forskning har visat att förvildade katter är ett av de största hoten mot den biologiska mångfalden på öar och har bidragit till lokal utrotning av flera endemiska arter (Nogales *et al.*, 2013). Även i urbana och rurala miljöer kan deras jaktbeteende påverka populationer av fåglar och smådjur. För att minska denna påverkan kan kattägare vidta åtgärder som att begränsa utevistelse eller använda inhägnade utomhusområden, samtidigt som de erbjuder berikning inomhus för att tillgodose kattens jaktinstinkt utan att skada den biologiska mångfalden.

Utöver detta utgör den stora mängden hemlösa katter i Sverige en hållbarhetsutmaning. Uppskattningar visar att cirka 100 000 katter saknar hem (Agria, 2021) och en del av dessa kan också påverka den biologiska mångfalden. Den låga efterlevnaden av ID-märkning och registrering försvårar både

omplacering och ansvarsfull djurhållning (Jordbruksverket, 2024). För att förbättra situationen krävs ökad informationsspridning om lagstiftning, fler steriliseringsprogram och ökade adoptionsinsatser, vilket kan bidra till att minska antalet hemlösa katter och därmed också deras påverkan på ekosystemet (Scottish Animal Welfare Commission, 2024).

5.7 Tillämpning och betydelse i ett större sammanhang

Denna studie har praktiska och samhällliga implikationer som sträcker sig bortom den enskilda kattägarens erfarenhet. Resultaten belyser ett tydligt behov av att stärka informationsflödet till förstagångsägare, särskilt när det gäller tillgång till och förståelse för relevant lagstiftning. I ett praktiskt sammanhang kan detta arbete fungera som grund för informationskampanjer riktade mot nya djurägare, där både veterinärkliniker, katthem och djurskyddsorganisationer spelar en nyckelroll som kunskapsförmedlare.

Vetenskapligt sett bidrar arbetet till det växande forskningsfältet inom antrozologi och djurvälstånd genom att belysa sambandet mellan ägarens förberedelser och upplevda beteendeproblem hos katten. Detta kan inspirera till vidare forskning som undersöker orsakssambanden i större detalj, exempelvis genom longitudinella studier, de vill säga där samma personer studeras flertalet gånger, eller interventioner som syftar till att utbilda kattägare innan djuret införskaffas.

Studien har även potential att påverka policyarbete och lagstiftningsimplementering. Eftersom låg kännedom om lagar kan bidra till bristande efterlevnad, skulle resultaten kunna motivera myndigheter som Jordbruksverket att anpassa sin kommunikation för att bättre nå förstagångsägare, exempelvis genom krav på informationsmaterial vid adoption eller köp av katt. Detta är dock svårare att tillämpa i fall där en person spontant tar hand om en hemlös katt, eftersom ingen aktör då förmedlar information. Därför behövs även bredare informationsinsatser som når allmänheten i dessa situationer.

På ett större plan pekar studien mot behovet av att betrakta sällskapsdjur som ett ansvar snarare än en spontan investering, vilket har implikationer för hållbarhet, djuretik och samhällets övergripande djurskydd. Genom att uppmärksamma de faktorer som påverkar kattens välfärd på individnivå kan arbetet bidra till en mer medveten och etisk djurhållning i samhället.

5.8 Framtida frågeställningar

5.8.1 Kattägarens kunskap och informationssökande

Förståelsen av kattens behov varierar kraftigt mellan ägare, och denna variation kan kopplas till faktorer som utbildningsnivå, tidigare erfarenheter och vilka informationskällor man litar på. Att analysera dessa samband kan ge insikt i hur man bäst utformar stödmaterial och informationsinsatser till olika målgrupper.

Exempel på forskningsfrågor:

- Hur påverkar kattägarens utbildningsnivå deras benägenhet att söka evidensbaserad information om katthållning?
- I vilken utsträckning använder nya kattägare sociala medier för att inhämta kunskap om katters behov, och hur påverkar detta deras uppfattningar?
- Finns det ett samband mellan kattägarens informationsbeteende och sannolikheten att uppmärksamma sjukdomssymtom i tid?

5.8.2 Hemmiljö och vardagsrutiner som påverkningsfaktorer

En katts beteende och välbefinnande påverkas starkt av hemmiljön och ägarens vardagsrutiner. Studier som undersöker sambandet mellan livssituation och kattvälfärd kan bidra till riktad rådgivning och åtgärder för att förebygga problem.

Exempel på forskningsfrågor:

- Hur påverkar boendeförhållanden (lägenhet med innekatt vs. hus med utekatt) kattens beteende och aktivitetsnivå?
- Vilken inverkan har ägarens arbetstider och vardagsstress på kattens behov av interaktion och stimulans?
- Finns det skillnader i berikningsnivå och hantering av beteendeproblem beroende på hushållets socioekonomiska förutsättningar?

5.8.3 Efterlevnad av lagstiftning i praktiken

Trots tydlig lagstiftning om katthållning är efterlevnaden ofta bristfällig. För att främja ansvarstagande är det viktigt att förstå varför många ägare saknar kännedom om lagar eller väljer att inte följa dem. En fördjupad analys kan ligga till grund för riktad laginformation eller incitament för ökad registrering och ID-märkning.

Exempel på forskningsfrågor:

- Vilka är de vanligaste orsakerna till att kattägare inte registrerar sina katter enligt lag?
- Hur påverkas kattägares vilja att följa lagstiftning av hur och var informationen presenteras?
- Vilken roll kan djursjukvården eller katthem spela i att öka medvetenheten om djurskyddslagstiftningen hos nya ägare?

5.8.4 Beteendeproblem: orsaker, tolkning och hantering

Beteendeproblem hos katter är vanliga men ofta missförstådda. Genom att studera hur ägare uppfattar och hanterar dessa problem, och vilka faktorer som påverkar deras förekomst, kan man förbättra både ägarens upplevelse och kattens livskvalitet.

Exempel på forskningsfrågor:

- Vilka berikningsformer används mest av kattägare, och hur påverkar dessa kattens beteende över tid?
- Finns det skillnader i beteendeproblem mellan katter som adopterats som kattungar respektive som vuxna?
- Hur uppfattar kattägare olika typer av beteende (till exempel klösning, blyghet, vokalisering) – och hur påverkar dessa uppfattningar deras strategier för att bemöta problemen?

5.9 Styrkor och svagheter i den använda litteraturen

De vetenskapliga artiklar som refereras i arbetet utgör en stabil grund för förståelsen av kattens beteende, behov och människorelationer. Många av dessa, såsom Rodan (2010) och Bradshaw (2016), är välciterade inom området och bygger på empiriska studier eller översikter med hög relevans. Dessa källor är tillförlitliga och bidrar till att stärka studiens vetenskapliga förankring.

En styrka är även variationen i litteraturens fokus – vissa källor behandlar biologiska och evolutionära aspekter (Driscoll *et al.*, 2009; Hu *et al.*, 2014), medan andra fokuserar mer på djurvälstånd, beteendeproblem och relationen mellan människa och katt (Howell *et al.*, 2017; Hirsch *et al.*, 2022). Denna bredd ger arbetet en god tvärvetenskaplig bas.

Samtidigt finns det vissa svagheter att beakta. Flera källor är från internationella studier, vilket innebär att kontexten kan skilja sig från svenska förhållanden gällande lagstiftning och djursyn. Även om svenska regler diskuteras med hjälp av nationella källor som Jordbruksverket och svenska författningar, kunde fler svenska studier ha använts för att stärka kopplingen till lokala förhållanden.

En annan begränsning är att viss litteratur – särskilt när det gäller statistik om antalet registrerade katter och hemlösa individer – bygger på uppskattningar snarare än exakta siffror. Detta kan påverka tillförlitligheten i vissa av diskussionens antaganden. Därför bör resultat från sådana källor tolkas med viss försiktighet.

6. Slutsats

Resultaten från denna studie visar att de flesta nya kattägare engagerar sig i både teoretiska och praktiska förberedelser inför att skaffa katt, särskilt när det gäller kattens behov och vardagsrutiner. Trots detta finns det tydliga kunskapsluckor, främst gällande lagstiftning och var denna information kan hittas. Detta tyder på att det finns ett behov av ökad informations-spridning, särskilt riktad mot förstagsägare.

Att hela 80 % av deltagarna rapporterade upplevda beteendeproblem hos sina katter understryker hur viktigt det är med rätt förberedelser och förståelse för kattens naturliga beteenden. Sambandet mellan förberedelser och problembeteenden går dock inte att fastställa entydigt i denna studie, då andra faktorer såsom kattens bakgrund och miljö också spelar stor roll.

Studiens resultat understryker vikten av lättillgänglig och korrekt information om både kattens behov och lagkrav vid djurhållning, för att främja en hållbar och ansvarsfull relation mellan katt och ägare.

Populärvetenskaplig sammanfattning

Att skaffa katt är ett stort beslut som kräver både praktiska och kunskapsmässiga förberedelser. I denna studie undersöks hur förstagsägare förbereder sig inför kattägandet, hur väl de känner till lagstiftningen, och om deras kunskap påverkar kattens beteende.

Resultaten visar att de flesta kattägare läser på om kattens behov och beteenden innan de skaffar sin katt. Samtidigt finns det en grupp som tar beslutet mer spontant, ofta för att hjälpa en katt i nöd. Många kattägare har tidigare erfarenhet av katter, antingen från barndomen eller via bekanta, vilket kan påverka hur mycket information de anser sig behöva inför kattägandet.

Studien visar också att kunskapen om lagstiftning kring kattäggande är bristfällig. Endast en mindre andel av kattägarna har aktivt sökt information om reglerna, och många vet inte var lagstiftningen finns att tillgå. Detta kan ha betydelse för efterlevnaden av regler som ID-märkning och registrering, vilket är viktigt för att skydda katter och minska antalet hemlösa djur.

Slutligen undersöks sambandet mellan förberedelser och upplevda beteendeproblem hos katten. De vanligaste problemen som rapporterades var klösning på möbler, bitande på föremål och matstöld. Tidigare forskning visar att kattens miljö och ägarens förståelse för djurets behov spelar en stor roll i beteendeutvecklingen. En välinformerad kattägare kan förebygga många av dessa beteenden genom att anpassa miljön och erbjuda rätt stimulans.

Studien ger en djupare inblick i hur nya kattägare hanterar kattens behov och vilka utmaningar de möter. Genom bättre informationsspridning kan kunskapen om kattens välfärd och lagstiftning förbättras, vilket i sin tur kan leda till tryggare och mer välmående katter.

Tack

Jag vill börja med att tacka min handledare Christina Lindqvist för den stöttning och vägledning jag fått. Sedan vill jag tacka alla som deltog i studien för utan er hade den inte varit möjlig. Jag vill även tacka alla vänner och min familj som gett mig stor stöttning genom arbetet och hjälpt mig genom att sprida enkäten. Slutligen, tack till SLU som har gjort denna studie möjlig.

Referenser

Agria. 2021. <https://www.agria.se/katt/artiklar/om-katt/manga-hemlosa-katter-vill-ha-en-andra-chans/> Använd 2025-05-29

Agria. 2024. <https://www.agria.se/katt/artiklar/om-katt/katten-popularaste-sallskapsjuret-i-sverige/#:~:text=Antalet%20katter%20i%20Sverige%20%C3%A4r, sedan%20f%C3%B6rra%20unders%C3%B6kningen%20gjordes%202020.> Använd 2025-05-01

Allen, R.C. 2024. The Neolithic Revolution in the Middle East. *The Economic history review*, 77 (4), 1154–1196. <https://doi.org/10.1111/ehr.13307>

Amat, M. Camps, T. Manteca, X. 2015. Stress in owned cats: behavioural changes and welfare implications. *Journal of Feline Medicine and Surgery*. 18 (8), 577-586. <https://doi.org/10.1177/1098612X15590867>

Bradshaw, J.W.S. 2016. Sociality in cats: A comparative review. *Journal of veterinary behavior*, 11, 113–124. <https://doi.org/10.1016/j.jveb.2015.09.004>

Campbell, G.R. Arnott, E.R. Graham, C. Niel, L. Ward, M.P. & Ma, G. 2024. Impact of early socialisation in foster care on kitten behaviour. *Applied animal behaviour science*, 276, 106306-. <https://doi.org/10.1016/j.applanim.2024.106306>

Collier, G.E. & O'Brien, S.J. 1985. A Molecular Phylogeny of the Felidae: Immunological Distance. *Evolution*, 39 (3), 473–487. <https://doi.org/10.1111/j.1558-5646.1985.tb00389.x>

DePorter, T.L. & Elzerman, A.L. 2019. Common feline problem behaviors: Destructive scratching. *Journal of feline medicine and surgery*, 21 (3), 235–243. <https://doi.org/10.1177/1098612X19831205>

Djurskyddslag (2018:1192)

Djurskyddsförordning (2019:66)

Driscoll, C.A. Clutton-Brock, J. Kitchener, A.C. & O'Brien, S.J. 2009. *The Taming of the Cat*. *Scientific American* 68–75. SCI AMERICAN INC. <https://doi.org/10.1038/scientificamerican0609-68>

Driscoll, C.A. Macdonald, D.W. & O'Brien, S.J. 2009. From wild animals to domestic pets, an evolutionary view of domestication. *Proceedings of the*

National Academy of Sciences - PNAS, 106 (Supplement 1), 9971–9978.
<https://doi.org/10.1073/pnas.0901586106>

Driscoll, C.A. Menotti-Raymond, M. Roca, A.L. Hupe, K. Johnson, W.E. Geffen, E. Harley, E.H. Delibes, M. Pontier, D. Kitchener, A.C. Yamaguchi, N. O'Brien, S.J. & Macdonald, D.W. 2007. Near Eastern Origin of Cat Domestication. *Science (American Association for the Advancement of Science)*, 317 (5837), 519–523. <https://doi.org/10.1126/science.1139518>

Dybdall, K. Strasser, R. & Katz, T. 2007. Behavioral differences between owner surrender and stray domestic cats after entering an animal shelter. *Applied animal behaviour science*, 104 (1–2), 85–94.
<https://doi.org/10.1016/j.applanim.2006.05.002>

Förordning (2007:1240) om tillsyn över hundar och katter

Grigg, E.K. & Kogan, L.R. 2019. Owners' Attitudes, Knowledge, and Care Practices: Exploring the Implications for Domestic Cat Behavior and Welfare in the Home. *Animals (Basel)*, 9 (11), 978-. <https://doi.org/10.3390/ani9110978>

Hirsch, E.N. Geijer, J. & Andersson, M. 2022. Owner Perceived Behavior in Cats and the Influence of Husbandry Practices, Housing and Owner Attitudes in Sweden. *Animals (Basel)*, 12 (19), 2664-. <https://doi.org/10.3390/ani12192664>

Howell, T.J. Bowen, J. Fatjó, J. Calvo, P. Holloway, A. & Bennett, P.C. 2017. Development of the cat-owner relationship scale (CORS). *Behavioural processes*, 141 (Pt 3), 305–315. <https://doi.org/10.1016/j.beproc.2017.02.024>

Hu, Y. Hu, S. Wang, W. Wu, X. Marshall, F.B. Chen, X. Hou, L. & Wang, C. 2014. Earliest evidence for commensal processes of cat domestication. *Proceedings of the National Academy of Sciences - PNAS*, 111 (1), 116–120.
<https://doi.org/10.1073/pnas.1311439110>

Ines, M. Ricci-Bonot, C. & Mills, D.S. 2021. My Cat and Me—A Study of Cat Owner Perceptions of Their Bond and Relationship. *Animals (Basel)*, 11 (6), 1601-. <https://doi.org/10.3390/ani11061601>

Jordbruksverket. 2024. <https://jordbruksverket.se/e-tjanster-databaser-och-appar/e-tjanster-och-databaser-djur/kattregistret/statistik-ur-kattregistret>. Använd 2025-05-01

Jordbruksverket. 2023. <https://jordbruksverket.se/e-tjanster-databaser-och-appar/e-tjanster-och-databaser-djur/kattregistret/kattregistret---registrera-katt>. Använd 2025-05-03

Lag (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter att katter

Lundmark Hedman, F. Veggeland, F. Vågsholm, I. & Berg, C. 2021. Managing Animal Welfare in Food Governance in Norway and Sweden: Challenges in Implementation and Coordination. *Animals (Basel)*, 11 (7), 1899-. <https://doi.org/10.3390/ani11071899>

Morris, J.G. 2002. Idiosyncratic nutrient requirements of cats appear to be diet-induced evolutionary adaptations. *Nutrition Research Reviews*. 15 (1). 153–168. <https://doi.org/10.1079/NRR200238>

Nogales, M. Vidal, E. Medina, Fél.M. Bonnaud, E. Tershy, B.R. Campbell, K.J. & Zavaleta, E.S. 2013. Feral Cats and Biodiversity Conservation: The Urgent Prioritization of Island Management. *Bioscience*, 63 (10), 804–810. <https://doi.org/10.1525/bio.2013.63.10.7>

Rodan, I. 2010. Understanding Feline Behavior and Application for Appropriate Handling and Management. *Topics in companion animal medicine*, 25 (4), 178–188. <https://doi.org/10.1053/j.tcam.2010.09.001>

RÅDETS FÖRORDNING (EG) nr 1/2005 av den 22 december 2004 om skydd av djur under transport och därmed sammanhängande förfaranden och om ändring av direktiven 64/432/EEG och 93/119/EG och förordning (EG) nr 1255/97

Scottish Animal Welfare Commission (2024). Report on responsible ownership and care of domestic cats (*Felis catus*) in Scotland. Edinburgh: Scottish Government.

Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (2020:8) om hållande av hundar och katter, saknr L102.

Svenska Kennelklubben. 2017. Allt fler hundar och katter i Sverige. https://www.mynewsdesk.com/se/svenska_kennelklubben/pressreleases/allt-fler-hundar-och-katter-i-sverige-2263163. Använd 2025-05-03.

Vigne, J.-D. Briois, F. Zazzo, A. Willcox, G. Cucchi, T. Thiébault, S. Carrère, I. Franel, Y. Touquet, R. Martin, C. Moreau, C. Comby, C. & Guilaine, J. 2012. First wave of cultivators spread to Cyprus at least 10,600 y ago. *Proceedings of the National Academy of Sciences - PNAS*, 109 (22), 8445–8449. <https://doi.org/10.1073/pnas.1201693109>

Vigne, J.-D. Guilaine, J. Debue, K. Haye, L. & Gérard, P. 2004. Early Taming of the Cat in Cyprus. *Science (American Association for the Advancement of Science)*, 304 (5668), 259–259. <https://doi.org/10.1126/science.1095335>

Bilaga 1

Enkätens frågor och svarsalternativ

1. Är det din första katt?

Ja

Nej

2. Hur länge har du haft katten?

1-4 veckor

1-6 månader

7-12 månader

1-3 år

4-6 år

7-10 år

Mer än 10 år

3. Hade du erfarenhet av katter innan du skaffade din egna?

Ja

Nej

4. Om ja, hur hade du erfarenhet sedan innan?

Vän har/har haft katt

Familjen hade katt när du var barn

En släkting har/har haft katt

Grannskap har/har haft katt som du träffat

Du har jobbat på katthem

Du har jobbat på en veterinärklinik/djursjukhus

Du har haft något annat jobb som innebar att du har träffat katter

Annat __

5. Hur länge hade du funderat på att skaffa katt innan du skaffade den?

Inte alls, jag skaffade den hastigt

1-4 veckor

1-6 månader

7-12 månader

1-3 år

4-6 år

Mer än 6 år

6. Varför ville du skaffa katt?

Du ville ha sällskap och trivsel i hemmet
Barnet/barnen ville ha katt
Katter är självständiga och lättskötta djur
Du ville ha ett husdjur som passar min livsstil
Du ville ha katt då din familj hade katt när du växte upp.
Du älskar katter och deras personligheter
Katten blev ett spontant beslut
Du kände mig ensam och ville ha sällskap
Annat __

7. Varifrån skaffade du katten?

Ett katthem
Uppfödare
Länstyrelsen
Handelssidor på internet, exempelvis blocket
Vänner, bekanta, släktingar
Hemlös katt som sökte sig till oss
Annat __

8. Vad var anledningen till att du valde att införskaffa katten från just det här stället?

Rekommendation från någon
Stort utbud av katter
Bra meriterade katter
Lågt pris
Stort förtroende för personen/verksamheten
De hade just den katten du ville ha
Tillfällighet
Du kände personen/försäljaren sedan tidigare
Annat __

9. Vilken/vilka faktor/faktorer var anledningen till att du valde katten? Kryssa i de alternativ som gäller.

Ras
Kort päls
Lång päls
Färg
Unik färgteckning tex vit nos, vit svanstipp
Personlighet
Pris
Ålder
Kön

Annat __

10. Förberedde du dig på något sätt innan du skaffade katten?

Ja

Nej

11. Hur förberedde du dig kunskapsmässigt?

Inte alls

Läste lagstiftning om katt

Läste om kattens behov och naturliga beteenden

Läste på om olika katttraser och dess behov

Läste på om vanliga sjukdomar, vaccinationer och första hjälpen för katter

Läste på om olika kattförsäkringar

Läste på om kattens näringsbehov och foder

Annat __

12. Hur förberedde du dig praktiskt innan du skaffade katten?

Du införskaffade:

Inget alls

Transportbur

Kattlådor

Leksaker

Foder

Klösstationer

Vatten- och foderstationer

Redskap för klovård

Redskap för pälsvård

Annat __

13. Vet du vad lagstiftningen säger om djurhållning av katt?

Ja

Nej

Delvis

14. Vart hittar du lagstiftningen?

Skriftligt svar

15. Har du upplevt att din katt haft något som du tycker är ett beteendeproblem? Så

som;

Hyperaktivitet

Problem med rumsrenhet

Klöser på inredning

Aggressivitet

Mycket vokaliseringar

Äter på möbler/sladdar mm

Katten tjuvar människomat

Annat __

Publicering och arkivering

Godkända självständiga arbeten (examensarbeten) vid SLU kan publiceras elektroniskt. Som student äger du upphovsrätten till ditt arbete och behöver i sådana fall godkänna publiceringen. I samband med att du godkänner publicering kommer SLU även att behandla dina personuppgifter (namn) för att göra arbetet sökbart på internet. Du kan närsomhelst återkalla ditt godkännande genom att kontakta biblioteket.

Även om du väljer att inte publicera arbetet eller återkallar ditt godkännande så kommer det arkiveras digitalt enligt arkivlagstiftningen.

Du hittar länkar till SLU:s publiceringsavtal och SLU:s behandling av personuppgifter och dina rättigheter på den här sidan:

- <https://libanswers.slu.se/sv/faq/228316>

JA, jag, Ida Karlsson har läst och godkänner avtalet för publicering samt den personuppgiftsbehandling som sker i samband med detta

NEJ, jag/vi ger inte min/vår tillåtelse till att publicera fulltexten av föreliggande arbete. Arbetet laddas dock upp för arkivering och metadata och sammanfattning blir synliga och sökbara.